

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 19. avgusta 1863.

Gospodarske stvari.

Murbina reja na Gorenškem.

Veselo je bilo viditi letošnjo spomlad, kako pridno so Gorenci laške murbe sadili. Res ni bilo skoraj soseske, da bi ne bil ta ali uni murb sadil. Al žali Bog! kako človeka zdaj žalost tare, ko vidi ali sliši, da je teh spomladi sajenih murb le malo ozelenelo!

Gotovo si bo marsikdo mislil, posebno tak, ki mu je vsaka novina trn v peti: z murbo na Gorenškem ne bo nič! Al potrpi, dragi prijatelj! saj ti tudi drevo ne pade na en mahljej! — Da se lepi in pripravní prostori ne bodo tako dolgo nasadili z murbami, dokler bodo ljudje le po laškem drevji gledali, tudi jez rečem; zakaj laške murbe, ako so kaj vredne, so večidel drage, da jih le bogatini na stotine kupovati morejo.*) Manj premožni posestniki pa, ki jim spomladi večidel še za davek denarja pomanjkuje, une milo gledajo in pravijo: „Mi jih bomo pa drugo spomlad kupili“. Res, spomlad pride — denarca pa le zopet ni; — in tako odlašajo leto za letom, prostori za murbe pa le prazni ostajajo.

Prijatli, koliko časa bote tedaj še odlašali murbe saditi!

Na to vprašanje vam hočem sam odgovoriti: Odlašali bote gotovo tako dolgo, dokler si za 20 kr. več sto murbic ne kupite. Bote pa rekli: „Več sto za 20 krajcarjev! Hencejte! toliko pa že premore moja mošnjica; saj te male krajcarje si tudi lahko pri tobaku pritrgam; — kje le so na prodaj?“ Glejte, ravno zdaj vam ponuja kmetijska družba v Ljubljani dobro murbino seme lot po 20 krajc.; kupite in sejte ga prihodnjo spomlad v dobro zemljo in imeli bote v malo dneh več sto murbic, ki bodo v treh letih tako velike, kakor so laške po 3—4 groše. Ali ni tedaj nespametno, da toliko denarja dajemo Lahom za murbe, ktere si lahko sami z malo trudom in malo krajcarji izrediti moremo.

Da pa ne mislite in ne godrnjate, da ste murbe predrago plačali, ki so vam iz semena izrastle, vam v tolažilo še nekaj povem: Drugo spomlad, ko bote murbice na večí prostor presajali, jih varno izkopljite, da jim ne bote koreninic potrgali, zakaj te koreninice, ki jih bote deblicem enmalo prirezali, morete zopet v zemljo posaditi, in kmalo vam bodo nove murbe iz zemlje prirastle, in gotovo se bo vsak čudil, da je za 20 krajc. toliko murb.

Mesca malega srpana se pa murbice dajo tudi za-

gatiti, kakor nageljni ali klinčiki. To bom pa drugi pot bolj natanko popisal. Kako se pa murbe sejejo in kako se dalje ž njimi ravná, vam morejo morebiti vaši šolski učeniķi povedati, ali pa si kupite in berite bukvice z imenom: „Nauk murbe in svilode rediti in svilo pridelovati.“ Po tej poti si morete v kratkem času toliko murb zarediti, da se bo moglo kdaj reči: Murba bogatí našo deželó. Jaka.

Odrpto pisemce o sviloreji.

Ljube „Novice“! Obljubila sem vam, da bodem vam še pisala. Obljuba dolg dela. Svojemu stricu Pužmanu sem kupca za svilno seme dobila. (Katrice begunska je svoje kokone pomorila.) Za funt semena tako zdravih kokonov, kakor so gorenški, ponuja 50 gold. Ako vsaki funt kokonov semena dá lahko unčo*), veljá po gori rečeni cení funt kokonov ali pa semena lahka unča talijanska po 2 gold. 38 kr. To je v primeri z lansko ceno predober kup; zato je potreba še kje drugej po kupcu pokukati. Gotovo bi se seme dražje prodalo, ako bi bil Talijan črve ali pa metulje vidil ter se njih zdravja prepričal. Zato naj drugo leto, kdor bo imel zdrave črve, to stvar v kakem talijanskem časopisu naznani. Dobro je sicer, da tudi „Novice“ kaj o tem povedó; al ker se Talijan razun svojega in francozkega jezika ne učí drugih jezikov, je treba, da mu po njegovem kramljamo. — Zdaj pa še nekaj družega. Talijani so jo v sviloreji deleč prignali; oni seme za gotovo poznajo, ali je bolno ali zdravo, in kakovo bode zdravje prihodnjih črvov. Pisal nam je neki Talijan to-le: „Seme J-ovo smo v preskušnji milanski poskusili; tako zdravo je, da med sto črviči bode komaj eden bolan; seme N-tovo smo tudi poskusili, pa med sto črviči bode komaj deset zdravih.“ Letos Talijan seme poskuša, in po poskušnji ga plača kar najnižje more; drugim ga pa prodá, kar najdražje more — po 8, po 10 goldinarjev. Ako o tej preskušnji kaj več zvem, vam bom pač rada pisala.***) O „svili ubogih“ kaj povedati, sem vam tudi še dolžna.

V Beršecu 10. avgusta.

Minca.

Zakaj se mora več za sadjorejo skrbeti, in zakaj se dá sadjoreja le po šolah na višo stopnjo povzdigniti?

Vsak človek ima sadje rad, naj je sirovo, suho ali ukuhano. S sadjem je tedaj veliko kupčije. „Novice“

*) Da so iz Laškega nam pripeljane murbe drage, ne bi rekli; al to je res, da niso listi naših gor, in da so jim včasih že vse korenine vsahnile, predno pridejo k nam.

*) Lahkih laških unč ima en funt 21, težkih pa 12.

***) Pač dobro bi došla tudi našim svilorejcem ta vednost!